

Mente & Manu

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI AJALEHT

Tähistati rektor Agu Aarna sünniaastapäeva

Teisipäeval, 11. oktoobril tähistati kunagise TPI rektori (1960-1976) akadeemik Agu Aarna 90. sünniaastapäeva.

Tseremoonial viidi kõigepealt lilli Agu Aarna (1915-1989) büsti juurde akadeemikute alleel, kus kõneles akadeemik Mihkel Veiderma. Seejärel avas rektor Peep Sürje ülikooli peahoone fuajees Agu Aarnale pühendatud näituse, päevakohase

kõne pidas Agu Aarna õpilane, VKG Oil AS insener keemik Ernst Jürs.

Näituse avamise järel toimunud koosviibimisel kõneles oma isast Olav Aarna, kes jätkas isa tööd TTÜ rektorina aastail 1991-2000.

Seejärel sõideti Metsakalmistule, kus akadeemik Agu Aarna kalmul kõneles emeritprofessor Leevi Mölder, ülikooli poolt asetas pärja teadusprorektor Rein Vaikmäe.

Christen Puust

TTÜ Fotoklubi pöördus tagasi juurte juurde

Et teada saada, kes sa oled ning kuhu sa lähed, pead sa teadma kust sa pärit oled. Nii ka fotograafia puhul. Meie seitsmes näitus sarjast Subjektiiivsed Objektiivid, mis kandis pealkirja „Back to the roots”, tõi vaatajateni fotograafia tema ehedaimas vormis – mustvalgena.

Digitalfotograafia on vallutanud pea kogu tavakasutajate turu ning muutnud inimeste arusaamu pildialbumist kuni ilmutamiseni välja; selle headus on meie arvates põhjendatud, sest tavakasutaja jaoks on primaarne fotode sentimentaalne väärtus.

Järgneb lk 4

USA tippspetsialisti ei pannud Eesti meedia tähele

USA Sisejulgeolekuministeeriumi teaduse ja tehnoloogia kantsler, dr Charles E. McQuery külastas 11.-14. oktoobrini Eestit. Visiidi ajal kohtus kantsler sise-ministeeriumi ametnikega ning Riigikogu liikmetega, kohtumise teemaks oli riiklik julgeolek ja terrorismi vastane võitlus.

Dr McQuery pidas lisaks ka loengu Tallinna Tehnikaülikoolis, Balti Kaitsekolledžis Tartus ning Tartu Ülikooli Tehnoloogiainstituudis. Loengud ülikoolides andsid lühiülevaate USA Sisejulgeolekuministeeriumist, selle uurimis- ning arengutegevusest ning spetsiifilistest tehnoloogiatest. Dr McQuery käsitles oma loengus vajadust koolitada järgmist põlvkonda teadlaseid ja insenere seoses riikliku julgeoleku tagamisega ning vajadust leida tasakaal riikliku julgeoleku nõuete täitmise ning tõkestamatu äritegevuse arengu vahel.

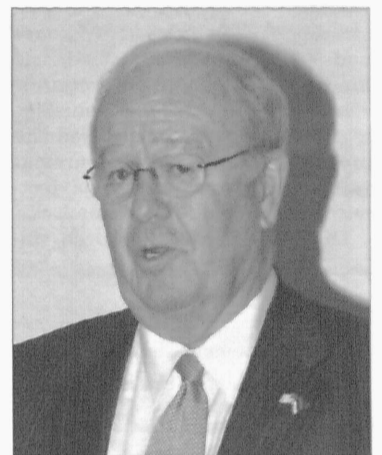
Kes on Dr Charles E. McQuery?

President Bush nimetas dr Charles E. McQuery USA Sisejulgeolekuministeeriumi teaduse ja tehnoloogia kantsleriks 2003 aasta märtsis. Dr McQuery juhatab ministeeriumi teadus- ja arendustegevuse haru, kasutades ära riigi teaduse- ning tehnoloogia ressursse tagamaks föderaalsetele, riiklikele ning kohaliku tasandi ametnikele riigi kaitseks vajalik tehnoloogia ning võimalused.

Sisejulgeolekuministeeriumi asutamine sai teoks ajendatuna 9/11 sündmustest ehk terrorirünnaku järel USA linnadele 11. septembril 2001. Hiljem on lisaks terrorivastasele võitlusele selle ametkonna tegevusalaks kujunenud ka suurte looduskatastroofidega seotud probleemid, viimati näiteks hävitava orkaaniga Katrina seotud.

Sisejulgeolekuministeeriumi gigantne haare

Nagu ameerika külalise loengust selgus, on selle ministeeriumi alla ühendatud föderaalametkondi, milles töötab ühtekokku 180 tuhat inimest. Teadus- ja tehnoloogia-alasteks uuringuteks saab ministeerium kasutada suurusjärgus 2 miljardit dollarit ehk meie vääringsummat, mis suurem kui pool Eesti riigieelarvet.

Dr Charles E. McQuery.

Ainuüksi erakompaniidega tehtava koostöö raames on kasutada kuni 700 miljonit dollarit (10 miljardit EEK). HSARPA programmist saaksid kindlasti oma panuse anda ka Eesti teadlased, rõhutas dr McQuery korduvalt ning teda toetas selles USA Suursaadik Eestis Aldona Wos. Täpsemat infot koostöövõimaluste kohta võib saada suursaatkonnast või internetiaadressil www.hsarpa.com. Samuti kutsus dr McQuery eesti teadlasi külastama USAs olles tema ministeeriumi ja teda ennast.

Sisejulgeolekuministeeriumi teadusuuringud, mille osas saaksid ka eestlased koostööd teha, hõlmavad väga laialdast spektrit, küllaline mainis muu seas keemiliste ja bioloogiliste ainete tuvastamisega seotud seiresüsteeme, Interneti turvalisuse tagamist, päästetöötajate erivarustuse arendamist, automatiseeritud tuvastussüsteemide tarkvaraarendusi, lõhkekehade avastamise tehnoloogiaid jne.

Ta tõi näiteid USAs juba tegutsevatest föderaalsetest seiresüsteemidest, mis hõlmavad 30 suurlinna. Lisaks tegutseb USA ülikoolide juures neli tippkeskust, mis koordineerivad siseturvalisuse alaseid uuringuid, loomisel on viieski tippkeskus tegelemaks eriolukordadeks valmisoleku probleemistikaga. Lisaks jagab ministeerium igal aastal 300 sihtotstarbelist stipendiumi uurijatele kogu USAs.

Järgneb lk 6

INNOMET II jätkuprojekti avakoosolek

13.-14. oktoobril leidis Riias aset rahvusvahelise INNOMET II jätkuprojekti avaseminar. Projekti algatajaks on Tallinna Tehnikaülikool ning koordinaatoriks Eesti Masinatööstuse Liit.

Projekti "INNOMET II: integreeritud inimressursside arendus- ja monitooringusüsteem masinaehituse, metallitööstuse ja aparaadiehituse sektori töötajate ja ettevõtjate innovatsioonipotentsiaali suurendamiseks" toetab EL Leonardo da Vinci II programm.

Projekt on suunatud olemasoleva INNOMET süsteemi testversiooni (www.emliit.ee/innomet) edasiarendamisele kvalifitseeritud tööjõu tagamiseks masinaehituse, metallitööstuse ja aparaadiehitus sektoris vastavalt kohalike ja Euroopa ettevõtete vajadustele, pakkudes uudet tööjõu oskuste ja teadmiste hindamismudelit. Ettevõtjatele võimaldab süsteem inimressursside monitooringu ja oskusvajaduste prognoosimise kaudu paremat valmisolekut uute toodete ja tootmisprotsesside kiireks teostamiseks.

INNOMET süsteemi abil on voi-

malik võrrelda ja hinnata erinevate tasemete oskusi ja kvalifikatsiooni nii tööstuses kui haridusastutuste õppekavades, mis pikaajalises perspektiivis võimaldab kompetentsi-siiret riikide, regioonide, aga samuti eri tööstussektorite vahel.

Projekti tulemusel suureneb haridusastutuste valmidus arvestada tööstuse vajadustega ning paraneb kõrg- ja eriharidusega spetsialistide pääs rahvusvahelisele tööjõuturule.

Projekti partnerid on Eestis – Tallinna Ettevõtlusamet; Ungaris – Budapesti Tehnikaülikool; Itaalias – Piemonte Kutsehariduskeskus; Lätis – Läti Masinatööstuse Liit; Portugalis – Alfamicro; Rootsis – Rootsi Kuninglik Tehnikaülikool (KTH).

Projekti kavandatud kestus on 18 kuud alates 1.oktoobrist 2005 kuni 31. märtsini 2007. Projekti eelarvemaht on 370707 EUR (sellest 277780 EUR Leonardo da Vinci II programmi grandina ning 92927 EUR kaasfinantseeringutena),

Tauno Otto
TTÜ masinaehituse instituut

Programmeerijad jäid rahule

23. septembrist 1. oktoobrini peeti Tallinnas suurt programmi-keelte ja tarkvaratehnoloogia ühendkonverentsi TFP/ICFP/GPCE. Sellele järgnes informaatikaliidu IFIP funktsionaal-programmeerimise töörühma seminar Kalvi mõisas 1.-4. oktoobril. Kuidas need kulgesid?

Vastas üks konverentsi korraldajaist, TTÜ Küberneetika Instituudi teadlane Tarmo Uustalu:

Asja ette valmistades ei tajunud me tegelikult ära, kui suure ja pika ja väsitava üritusega tuleb tegu. 300 kohale ilmunud külalist on kõvasti rohkem kui 300 andmebaasirida. Ning 9 ettekandeid täis pikitud päeva koormavad ära isegi kõige väljapuhanuma kuulaja, rääkimata siis korraldustoimkonnast, kes on pingutanud juba ette.

Hoolimata ettevõtmise suuruselt läks kõik korda. Sellest on meil väga hea meel. Päril paljud osavõtjad tulid ja ütlesid, et tegu oli väga kõrgel tasemel konverentsiga mitte ainult sisu, vaid eriti ka korralduse poolest. Eesti korraldust iseloomustavat tähelepanu detailide vastu.

Palju kiitust pälvisid Tallinn ja Mustpeade Maja ning samuti Raekoda ja Kadrioru loss. Euroopas on Tallinn küll turismisihtkohana teadvustatud, Ameerika külaliste enamus soovis ei osanud ilmselt midagi oodata ning meeldiv üllatus oli sellevõrra suurem.

Nagu programmitoimkondade poolt ette kavatsatud, tekitas suure arvu teaduskohtumiste (3 konverentsi, 11 workshoppi) ühtlasi sünergia – suheldi harjumuspärase valdkonnapiiride üleselt. Tõmbeskeskmeks oli seejuures funktsionaal-programmeerimise konverents ICFP.

Ühendkonverentsi värvikaimaks komponendiks kujunes funktsionaalkeelte kommertskasutajate nõupidamine. Sellel esitleti funktsionaalkeeltes realiseeritud tööstusarendusi firmadest nagu Intel ja Ericsson ning ettekandjad olid karismaatilised.

Konkreetsetele keeltele pühendatud nõupidamistel ilmnas, et vanad disainiküsimused – keeled olgu tüüpimata või tüübitud, agarad või laisad – on endiselt kuumad ning Scheme'i, MLI ja Haskell'i koolkondade ideaalid on selgelt lahknevad. Tehnilisi ettekandeid raamisid visiooniettekanded, millest vahvaim oli Greg Morrisetti mõtiskelu MLI võimalike tulevikusuundumuste teemal.

Üldine meeleolu programmikeelte teoreetikute hulgas on hetkel kindlasti optimistlik. Levib arvestatav hulk uusi tehnilisi ideid, pisut vanemad on küpsenud ja jõuavad järjest tootmistaseme keeltesse ja keeleprotsessoritesse. Programmikeelte alane uurimistöö liigub õiges suunas ja hea tempoga ning mitte ainult ülemaailmselt, vaid ka Eestis.

(Vt www.teadus.ee)

Konverentsi külalised ja välisstudengid TTÜ ees olevas kopas.
/Foto: I. Valgma/

Rahvusvaheline mäetudenginädal

Eesti Mäeseltsi noorliikmete rühmitus Mäering kuulub IFMMS (*International Federation of Mining, Metallurgy, Petroleum and Geology Students*) organisatsiooni ja korraldas IFMMS 100 aastapäeva puhul Rahvusvahelise Mäetudenginädala Eestis (*ISW - International Student Week*) 2.-8. oktoobril 2005.

Mäering on TTÜ mäeinstituudi geotehnoloogia, rakendusgeoloogia ja mäetehnika tudengeid ühendav organisatsioon. Mitu aastat on organisatsiooni liikmed korraldanud erialaseid üritusi, mis laiendavad tudengite silmaringi ja teadmisi väljaspool ülikooli. Suuremateks traditsioonilisteks üritusteks on kujunenud rebaste ristimine, mäekonverents, kevadekursioon, talveakadeemia ja mäemeeste suvepäevad.

Rahvusvaheline mäetudenginädal toimus Eestis teist korda. Esmakordselt võrastas Mäering IFMMSi liikmeid 2004. aasta märtsis. Välisstudengid osalesid ka TTÜle kingitud "kopa" avamisel ning hiljem mäekonverentsi pidulikult vastuvõtul Glehni lossis.

Rahvusvahelisel mäetudenginädalal tutvustati 8 erinevast ülikoolist pärit väliskülalistele - Saksamaalt, Hollandist, Soomest, Ungarist, Belgiast, Norrast ja Slovakiast. (<http://www.uni-miskolc.hu/~ifmms/start.html>) - paljusid mäendusega seotud ettevõtteid. Kokku oli välisosalejaid 16.

3. oktoobril toimus koostöös TTÜ mäeinstituudiga IFMMSi 100aas-

tase tegevuse tähistamiseks rahvusvaheline konverents teemal „Everything Begins With Mining“ ehk „Kõik saab alguse kaevandamisest“.

Konverentsil esinesid: TTÜ teadusprorektor prof Rein Vaikmäe, mehaanikateaduskonna dekaan prof Priit Kulu, mäeinstituudist dots Ingo Valgma, Eesti Põlevkivist Oleg Nikitin ja AS Laadurist Harri Mosona.

6. oktoobril toimus IFMMSi igaaastane kongress, kus valiti uus president, tehti ülevaade organisatsiooni eelmise aasta tegevusest ja mõtiskleti tulevikule.

Külalasti Kunda Nordic Tsementi, Kohtla Kaevanduspark-muuseumi, Eesti Põlevkivi Narva karjääri, Silmet AS. Tutvuti Tallinna Tehnikaülikooli ja Üliõpilasesindusega, mäeinstituudiga ning Tallinna ja Tartu vanalinnaga.

Rahvusvahelist mäetudenginädalat toetasid Tallinna Tehnikaülikool, TTÜ Üliõpilasesindus, TTÜ mäeinstituut, Silikaat Grupp AS, Eesti Mäeselts, Kiuu Soon OÜ, Järva Paas OÜ, Ropka Liiv, Kalsiit AS, Illuka vald, Mäetaguse vald, ERA Valduse AS, Balrock OÜ, Kunda Nordic Tsementi, Tallinna Karastusjoogid.

Mäering soovib tänada veel tudengiorganisatsioone Ollalaa ja Energeemikud.

Informatsiooni ürituse kohta saab ka <http://maering.tipikas.ee/congress/index.htm>

Aire Västriik
Mäeringi president

Tudengist teadlaseni viib üks pisike samm - huvi oma eriala vastu

Kevadsemistri lõpust septembri alguseni toimus TTÜ tudengite teadustööde konkurs - Tipikas teadlaseks! Konkursile laekus nii mõnigi töö ning parimad said ka autasustatud. 19. oktoobril toimus konkursi

raames konverents, kus põnevaimad tööd ette kanti. Konverentsil tuli ettekannele 3 huvitavimat tööd ja lisaks astus üles üllatusesineja. Lisainfo: <http://www.tipikas.ee/konkurss>

Kirglikult elatud kuuskümmend

Kostel Gerndorf armastab juhtida, ka ajakirjanikku, kes teda intervjuuerida püüab. Alljärgnev on ühe pooltunnise vestluse resultaat eelmise nädala neljapäeval, kui juubelisünnipäevani jäi veel terve nädal. Millest küll vähemalt kolm päeva võttis veel Saue linna poliitika. Pühapäeval olid ju tulemas kohalikud valimised, millest Kostel kolmandat korda osa võttis.

Oled tunnustatavaid autoriteete Eestis juhtimise alal. Millal ja mis põhjusel valisid oma eriala? Kes Su toonastest õppejõududest on Sul hea sõnaga tänagi meele?

Sain oma esimese tõuke ajakirjandusest, kui lugesin millalgi 1963. aasta paiku keskkooli ajal ajalehest sõna "organisatsiooniteooria". Küllap see oli mõni Raoul Üksvärava artikkel. Mulle hakkas see sõna meeldima ja tahtsin selle kohta kohe rohkem teada saada.

Tollal oli kooliprogrammis ühiskonnaõpetus, mille tundides ma aktiivsust üles näitasin. Selle peale soovitas mu õpetaja mul minna õppima poliitökonoomiat. Nõukogude Liidus tähtsustati tollal esmakordselt majanduslikku mõtlemist ja juhtimist. Mulle see meeldis ja ma otsustasingi majandust õppima minna.

Nõukogude ajal oli arusaam, et mees peab olema insener, tootmiskoormandör, kõige uue looja. Kuna mul ka tehnika vastu midagi polnud, siis valisingi masinaehituse ökonomika ja organiseerimise eriala. Sealt tulin välja inseneri-ökonoomistina aastal 1969 ja jäin tollasesse TPISse tööle, kokkulepe selle kohta oli professor Üksväravaga sõlmitud juba 3. kursusel.

Oled pidanud ka ise olema mitmel korral realses juhi ametis, Rahvarinde eestseisuses ja Erastamisagentuuris. Kuidas teooria ja praktika on sel puhul kokku sobinud?

Ministri nõunik olen ka olnud ja mitmes nõukogus olen senimaani. Juhtimisalase konsulteerimisega olen tegelnud üle 30 aasta. Usutavasti pole Eestis palju inimesi, kes tunneks organisatsiooni juhtimise teooriat nende paljudes variantides minust paremini. Tegevjuhtide hulgas kindlasti ei ole sellist, kes tunneks organisatsiooni- ja juhtimisteooriat minust paremini. See ei tähenda aga seda, et ma peaksin olema kõige parem juht. Nende seas, kes teooriat kuigivõrd ei tunne, on küllap palju paremaid juhte kui mina. Juhil puhul on jumalast või geenidest saadud eelised siiski olulised. Ainult õppides heaks juhiks ei saa. Teisalt, nõudmised juhtidele tõusevad tänasel päeval pidevalt ning ainult loomulike eeldustega suurtes organisatsioonides ja rahvusvahelises konkurentsisis enam hakkama ei saa.

Sind on peetud turumajanduse tuliseks pooldajaks, erakondlikult oled siiski olnud seotud sotsiaalsemat maail-

mavaadet esindava keskerakonnaga. Kuidas Sa oled enda jaoks lahendanud selle vastuolu, kui siin üldse on vastuolu?

Aastal 1969 otsustasin, et ei lähe poliitikasse. See oleks tähendanud eriala vahetamist.

Keskerakond on täna poliitilises spektris üsna keskel. Täna on see selgelt nähtav, sest sotsiaaldemokraadid otsivad oma kohta vasakul tiival. Ja ega Lääne-Euroopa sotsiaaldemokraatia oma tänasel kujul eita ka turumajandust, eraomandust ega turu reguleerivat mõju. Küsimus on selles, mida ja kui palju peab riik tegema sotsiaalses plaanis inimeste heaks.

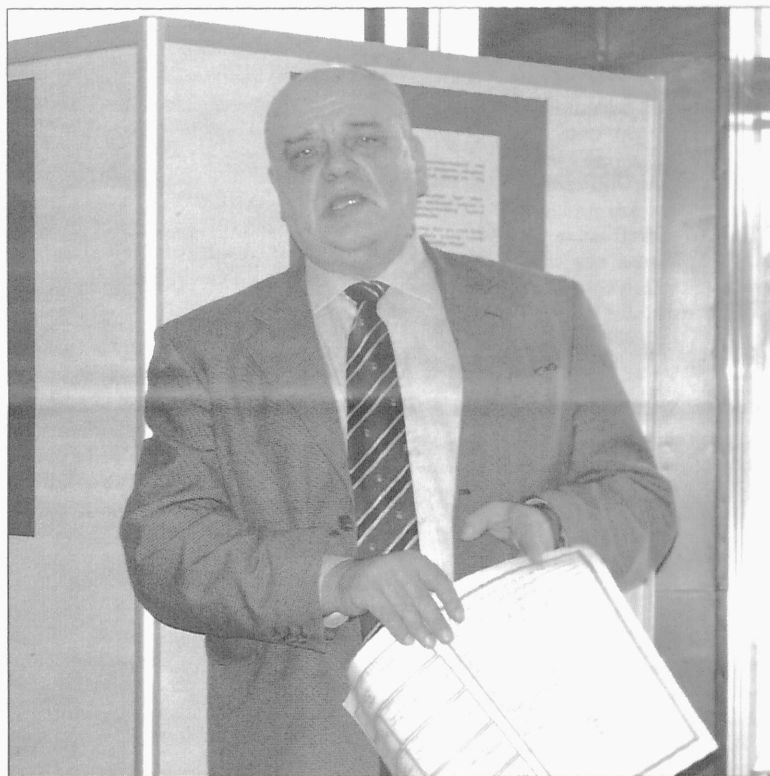
Mul pole sisemuses ideoloogilist konflikti, meie erakond on ennast positioneerinud nii, et ollakse rääge sotsiaaldarvinismi või liberaalse turumajanduse ühelt poolt ning teisalt sotsialistide poliitika vastu. Sellest võiks tulla "kolmanda tee" otsimine nagu inglise leiboristidel. Seni, kuni Eestis vasakpoolset jõudu ei olnud, ja keegi ei tahtnud ennast sellena deklareerida, täitis seda rolli aga keskerakond.

Minule on sotsiaaldemokraatlikud vaated vastuvõetavad, minu meelest see iseloomustab inimese suhtumist ühiskonda, see on hoolivus, et ühiskond ikka toimiks ja areneks. Põhjamaades, Saksamaal ja mujal on sotsiaaldemokraadid aastakümneid võimul olnud ning seal ei pea sugugi paika liberaalse turumajanduse pooldajate väited, nagu vaid nende ideoloogia tooks majanduslikku edu.

Rahvarinde ühe juhina olid Eesti taasiseseisvumise lätel, kas ka Sina võiksid täna öelda, et sellist Eestit me ei tahtnud?

Kas me oma jutuga äkki liialt poliitiliseks ei lähe!? Aga ma ei tee oma vaadetest siiski mingit saladust, ainult et kas ma oskan niiöelda eksprompt oma seisukohta välja öelda!? Mida me toona tahtsime, on üsna hästi kirjast Eestimaa Rahvarinde esimeses programmis, mille üks autoreid ma olin. Kuid tollal polnud meil siiski päris selget pilti sellest, missugust Eestit me tahame. Esimene eesmärk oli iseseisvus. Minu mõte oli see, et kui saame Vene riigist lahti, siis küllap me omavahel ka hakkama saame. Selles ma eksisin, üsna varsti selgus, et me ei saa ka omavahel hakkama, ma mõtlen leppimatuid vastuolusid Eesti Komiteega selle üle, kellel on õigus iseseisvus välja kuulutada.

Kujutasime Eestit ette teiste riikide kõrval normaalse demokraatliku riigina. Rahvarindel ei olnud oma ideoloogiat ega mudelit, missugune just Eesti riik peab olema. Rahvaliidkumine lõpetas oma tegevuse, kui iseseisvus oli saavutatud ning inimesed jätkasid juba erakondades, nõnda tekkis mitmeparteiline süsteem. Tollal polnud aega mõelda selle peale, kuidas näiteks erastamist korraldada. Tahtsime, et rahval endal oleks võimalik otsustada. Küsimus, kas me niisugust riiki tahtsime, tähendab tegelikult seda, kas me oleme oma tänase riigiga rahul.

Loobusid tänava Sulle antud ordenist, sest leidsid printsiipsaalselt, et Rahvarinde juhte pole piisavalt väärtustatud nende tollaste tegude eest. Mis tingimustel oleksid valmis autasu siiski vastu võtma?

Ordenit ma vastu võtma ei läinud ega lähe, sellega on asi selge. Olen sellest põhjalikult kirjutanud. Tegelikult need inimesed, kes tegutsesid rahvaliidkumistes laulva revolutsiooni päevil, pole meie võimudelt saanud üldse mingit tunnustust, ja mitte ainult rahvarindelased, vaid ka rohelised, muinsuskaitstjad, vähe- musrahvuste esindajad jt.

Võin kinnitada, et keegi tollastest rahvarindelastest, kellest paljud on meie hulgast juba lahkunud, ei oodanud ega oota mingit ordenit. Ei Meri ega Rützel ole tänavuse aastani andnud ühtki ordenit selle eest, et inimesed osalesid taasiseseisvumisprotsessis. Tänavu siis esimest korda anti ordeneid Eesti Komitees osalevatele ja minule ainsana Rahvarinde juhtidest kui "taasiseseisvumisele kaasaaitajale". Kõik teised toonased rahvarindelased on saanud ordeni oma professionaalse tegevuse eest või Ülemnõukogu liikmetena, aga mitte iseseisvuse taastajatena.

Oled nüüd tegev kohalikus poliitikas, Saue linnas. Miks?

Elan Sauel ja olen huvitatud sellest, kuidas mu kodulinnal läheb. Mulle tundub, et oskan seal ka midagi ära teha, seepärast kandideeringi juba kolmandat korda volikogusse. Eelmiste valimiste tulemusest andis meie nimekirja Sauele linna- pea Jaan Moksi, mina olin volikogu aseesimees ja juhtisin arengukomisjoni. Möödunud suvel toimus Sauel segastel asjaoludel võimupööre. Uus võim kehtestas tsensuuri ajalehele "Saue Sõna" ning meil

tekkis sisuliselt demokraatia kriis. Volikogu otsuseid ei arutatud piisavalt, toimus veel palju muudki taunitavat. Nii otsustasimegi tänava teha oma ajalehe "Saue Sõnumid", mille tegemisega olen olnud kolmandat kuud tõsiselt tegev. Nüüd, enne valimisi ilmus juba 7. number.

Oled ka tuntud bibliofiil. Mis on Sul selle harrastuse motivatsioonina tähtsam, kas kollektiivneerimiskirg või uudishimu?

Eks see ole ikka ennekõike kogumiskirg. Suurt osa neist raamatuid, mis mu kogus, ma enam ei loe, näiteks 18.-19. sajandi raamatud, need oleksid huvipakkuvad ajaloolasele. See on siiski mingi ommissoov. Peale raamatute olen kogunud ka väärtpabereid (skripofilia, näituski on olnud TTÜs näha) ja ka talurahvahteid.

Alguse sai see harrastus siiski huvist raamatute sisu vastu, kui paljud raamatud olid veel keelatud või raskesti kättesaadavad. Näiteks Eesti Vabariigi ajalugu ja Vabadussõda kajastavad teosed, koos lugemisega tekkis tahtmine ka neid raamatuid endale saada. Täna on mul neid juba oma viis-kuus tuhat. Osa muidugi ka selliseid, mida olen valmis teiste harulduste vastu vahetama.

(18. oktoobril avati TTÜ fua- jees Kostel Gerndorfi juubelinäitus, millel on kajastatud ka tema kogumisharrastus.)

Lõpuks rääkis Kostel veel ühest kogust, millest ta aga ei tahtnud lähemalt kõnelda. Selleks, et seda kogu näha, peab temaga niipalju sõbraks saama, et ta seda oma sauna eesruumi vaatama kutsuks.

Juubilariga ajas juttu
Mart Ummelas

Kuidas kirjeldada üht nooruslikku 60aastast meest

Kas metoodiline juhend(!)

Tavaliselt võetakse selline asi meie kultuuriruumis ette ametialase karjääri ja põhiliste tööalaste saavutuste kirjeldamise teel, lisades siis juurde paar sõna muust heast-paremast.

Tegelikult on põhitöö ja sellega seondud vaid väike osa ühe toimeka inimese elust. Üht vastset 60aastast meest, sellist kui juubilarist dotsenti Kostel Gerndorfi lausa peab kirjeldama ja hindama aga märksa avaramalt, mitmemõttelisemalt. Allpool vaid mõned killud mosaigist, mille saab terviklikumalt kokku panna igaüks, kes seda *homo faberit* vähegi tunneb.

Alustaksime niiöelda inimlikumast küljest. Tegu on staažika (kui nii ikka sobib öelda!) abielumehe ja kolme täiskasvanud, edukalt ilmetuleva lapse isaga ja juba mitmekordse vanaisaga. Vaieldamatult on see saavutus kindlalt üle Eesti keskmise, geenid on nii kvantitatiivselt kui kvalitatiivselt edasi antud järgnevatele põlvkondadele.

Sepp-inimese mainet rõhutab see, et perele on elu jooksul rajatud mitu turvalist pesa, sealhulgas avar maja Saue ja lisaks mõnus suvekodu Saaremaal. Sellise maja väärtus ei piirdu vaid elamuks-olemisega. Selle taga on mitu kultuuri: tegemiskultuur, hooldamiskultuur, elamiskultuur ja lõpuks *last but not least* STIIL. Maja on paljude inimeste tänane unistus, meie juubilar on selle realiseerinud juba aastakümneid tagasi, peaaegu võimatuis oludes.

Hüpakem nüüd ka ühiskonna, kogu

meie riigi tasemele. Täna juubilar on paarkümmend aastat aktiivselt ja vahetult seisnud okupatsioonist vabanemise ja iseseisvuse ning turumajanduse taastamise põua eesmärgi teenistuses. Ühena Rahvarinde tipp-tegijatest jääb ta nõnda märkimisväärselt isiksuseks meie uuemas ajalukku.

Tänaseks on riiklik tase juubilaritegevuses jäänud mõnevõrra tagaplaanile, seda võimsamalt huvitab teda aga meie riigi ühe toimeka raku - Saue linna - parim käekäik. Sealse volikogu tipp-tegijana, keskerakonna entusiastliku esindajana muutus ta viimaste valimiste eel agaraks ajakirjanikuks, kes asutas uue ajalehe „Saue Sõnumid“, on selle peatoimetaja ja ning täitnud peaaegu üksinda selle lehe seitse numbrit. Ikka selle nimel, et linnal nimega „Saue“ läheks paremini nüüd ja ka siis, kui tema ise ehk pole enam asjade üle otsustamas.

Juba noore mehana nakatus juubilar haigusest diagnoosiga bibliofiilia, pole siis ime, et nii pikk põdemine on tänaseks põhjustanud vanade trükkite kogu, mis on üks Eesti suurimaid. Meie raamatukogud on korraldanud mitu näitust juubilarite kogudest, hõlvates tegelikult vaid murdosa sellest. Nõnda on meeldiv ja hariv haigus (hobi) andnud oma toeka panuse ka meie kultuurile.

Juubilar hakkas juba tudengina uurima ettevõtete organisatsiooni ja juhtimise probleematikat professor Raoul Üksvärava juhendamisel. Ta ei olnud lihtne õppur, ta vaidles sageli õppejõududega ja jäi – miks mitte pattu tunnistada!? – vahel ka peale.

1960. aastate keskel oli ta ka üks Sigma klubi asutajaid ning liitus TPI rahvusvaheliste suhete klubi teedrajava tegevusega.

TTÜ majandusteaduskonnas on juubilar juba aastakümneid olnud üks tunnustatumaid õppejõude, muu seas kümnekond aastat tööstuse juhtimise ja planeerimise kateedri (hilisema õppetooli) juhataja, omamoodi märk põlvkonnast, kes liitus tolle-aegse TPIga tänaseks kaugetel kuuekümnedatel, jätkates samas aastakümneid õppejõuna ja seda katkematult tänaseni.

Juubilar kandidaadiväitekirja, mis käsitles protseduuride analüüsi, oli ka rahvusvaheliselt hinnates tähelepanuväärne ning omast ajast palju ees. Esile tõstmist väärivad selle rohkearvulised rakendused Eesti praktikas kuni tänaseni. Kahjuks aga eeskätt puuduliku publitseerimise tõttu on autori teenitud teaduslik tunnustus jäänud seni tagasihoidlikuks. Tuleks aeg maha võtta, senitehtu ühte mahukamasse inglisekeelsesesse artiklisse või veel parem monograafiasse koguda ning laiemale teadustööstusele kättesaadavaks teha.

Organisatsiooni ja juhtimise õppetoolis on juubilar kehastanud omamoodi elavat ajalugu, järjepidevuse kandjat, juhtimise õpetamise, uurimise ja konsulteerimise väärtustajat ja pikaajalist kaasalööjat.

Tõsi, juubilar võttis 1990. aastate keskel veidi koormust vähemaks ja sai väärtuslikku praktikat ka Eesti Erastamisagentuuri tippjuhina ning minister Liina Tõnissoni nõunikuna, kelle eestvõttel viidi läbi majandus-

ministeeriumi ning teede- ja sideministeeriumi ühendamine.

Kostel on alati olnud ja on tänagi lõbus semu oma sõpradele, kompromissitu vaidleja oma oponentidega, kehva süsteemide kritiseerija ja parandaja, keerutajatega võrreldes põhimõtteline otsustaja. See on toonud talle palju sõpru ja tema talendi austajaid, kuid mitte vähem vihaseid oponente ja distantse hoidvaid kõhklejaid, sest juubilariga pole kerge niisama toime tulla. Nii mõneski küsimuses tikub tal olema vaid üks tõde, kuid see on eksimatult TEMA TÕDE.

Austatud juubilar, 60. sünnipäeva juubel on vaid hetk aja katkematus kulus. Oled jätkuvalt, väsimatult teel vanaisana, isana, abikaasana, poliitikuna, bibliofiilina, õppejõuna, kolleegina, sõbrana ja nii edasi.

Head tervist, rõõmsat meelt, suuremeelsust Sulle küpsesse ikka jõudmisel! (Võttes seda „küpsust“ nüüd teatava avansina.)

Kolleegid TTÜ majandusteaduskonna organisatsiooni ja juhtimise õppetoolist.

TTÜ Fotoklubi pöördus tagasi juurte juurde

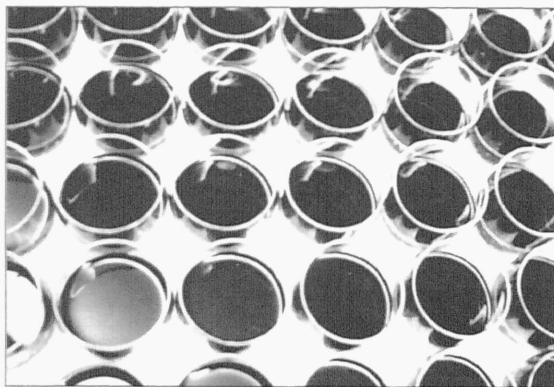
Algas lk 1

Teiseks on digitaal-tehnika just see, mis toob tulevikus fotopisiku saanud huvilise kvaliteediotsingutes algupärase fotograafiala juurde. Nii on alustanud ka paljud TTÜ Fotoklubi liikmed.

Tänaseks on TTÜ Fotoklubi korraldanud 9 näitust või rändnäitust. See-kordne näitus koosnes ainult mustvalgetest fotodest, mis on iga autori poolt isiklikult hoolikalt paberile suurendatud ning filmid ilmutatud.

Olgu öeldud, et tulevikus on säärase näituse korraldamine digitaal-tehnika pealetungi tingimustes üpris suur väljakutse just fotokeemia, filmide ja paberi vähese kättesaadavuse tõttu. Toonitamaks mustvalge fotograafia ehedust ning tema seotust hõbedaga, oleme alusteks valinud roostevaba teraspleki, mis oma metallise läikega veel enam mustvalgeid teoseid võimaldab.

Samal kombel rõhus SO7 kvaliteedile. Näitusel oli väljas vaid 20 fotot, igaüks eri alusel, jättes igale teosele oma ruumi.

Priit Tamme

Üks mustvalge fotograafia parimaid omadusi on tema mittetäiuslikkus, mis puhub teostele elu ja õhku sisse, räägib paremini nende saamisloost. Mitte vähem oluline on see, et nende fotode autoriteks on TTÜ üliõpilased või vilistlased. Tehnikatudengid, kes peavad oluliseks enda mõtete väljendamist, muutudes nad sotsiaalselt aktiivseteks, interaktsiooni pooldavateks isiksusteks.

Loodame, et igaüks Teist leidis meie näitusel midagi enda jaoks. Pildid räägivad iseenda eest. Meie eesmärk ei ole anda vastuseid – meie eesmärk on anda mõtteainet.

Rainer Sternfeld
TTÜ Fotoklubi

1918 TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Tallinna Tehnikaülikool omab Eesti kõrgkoolide seas juhtivat rolli tehnika kõrghariduses, pakkudes rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisi õppe-, innovatsiooni- ja teadusteenuseid.

Tallinna Tehnikaülikool kuulutab välja konkursi:

TTÜ SÄÄSTVA TEHNOLOOGIA INSTITUUDI DIREKTORI

ametikoha täitmiseks 15.06.2005-14.06.2010
(asukohaga Tartus).

Nõudmised kandidaadile:

- o Eesti Vabariigi kodanik;
- o Eesti doktorikraad või sellele vastav kvalifikatsioon;
- o ametikoha täitmise tähtaja alguseks on noorem kui 65 aastat.

Konkursil osalemiseks esitada TTÜ personaliosakonda alljärgnevad dokumendid:

- o omakäeline avaldus rektori nimele;
- o *curriculum vitae* (vormi leiata <http://www.ttu.ee> töö ja praktika alt);
- o kõrgharidust või akadeemilist kraadi tõendava dokumendi originaal või notariaalselt tõestatud ärakiri;
- o publikatsioonide nimekiri;
- o tegevusprogrammi viieks aastaks (2-3 lk);
- o konkursil osaleja soovil muud tema poolt oluliseks peetavad dokumendid ja materjalid.

Dokumentide esitamise tähtaeg on 17. mai 2005.a.

Täpsem teave konkursi kohta TTÜ personaliosakonnast aadressil:
Elurajate tee 5, Tallinn 19086, ruum III-105
Telefon: 620 2056
e-mail: cv@ttu.ee
<http://www.ttu.ee/>

Mälestustahvel Glehni lossil

40 aastat tagasi alustati Tallinna Tehnikaülikooli Akadeemilise Meeskoori (TAM) initsiatiivil Nõmme rajaja Nikolai von Glehni lossi taastamistööd. Sel hooajal oma 60. aastapäeva tähistav meeskoor avas sel puhul 7. oktoobril Glehni lossil mälestustahvli ja renoveeritud ruumid.

"Täna on tegemist koori jaoks ajaloolise momendiga," rääkis TAMi president Andrus Hiiepuu, "sest aastaid idanenud mõte tähistada lossi mälestustahvliga ning ehitada siia koori klubiruumid, on teoks saanud. Mälestustahvel meenutab kõigile lossi asutajat Nikolai von Glehni ning lossi taastamist. Käesolevaks juubelihooajaks ehitati lossi ka meeskoori ruumid, kus saab iga huviline ülevaate TAMi ajaloost ning osa TAMi seltsieluga seotud hetkedest."

"40 aastat tagasi löid TAMi algatusvõimelisimad liikmed tööruhma, mille eestvedamisel alustati 19. sajandist pärit lossi taastamistööd," selgitas TAMi vilistlane ning Eesti Meestelaulu Seltsi esimees Jaan Ots. "Sellest ajast peale kogunevad igal aastal oktoobri esimesel reedel lossi TAMi vilistlased ja tegevliikmed, et arutleda möödunu üle ning vaadata tulevikku."

TAMi juubelihooaja raames on kavas kontserdid Eesti erinevates paikades, antakse välja juubeliraamat, CD, korraldatakse näitus ning konverents, valmib film kooriga

peaosas. Juubeliüritused kulmineeruvad detsembris toimuvate kontsertidega Tallinnas Estonia kontserdisaalis. Juubelihooaja raames toimub 2006. aasta kevadel ka koori kontsertreis Lõuna-Aafrika Vabariiki.

Tehnikaülikooli Akadeemiline Meeskoor on Eesti tuntuimaid meeskoore, kes tähistab käesoleva aasta 15. detsembril 60. sünnipäeva. Meeskoor on andnud kokku lugematu arvu kontserte nii Eestis kui piiri taga ning toonud erinevatelt konkurssidelt kaasa mitmeid auhinnalisi kohti.

Tehnikaülikooli Akadeemilise Meeskoori toetavad: Tallinna Tehnikaülikool, Ericsson, EMT, Elion, Saku Õlletehas, Stora Enso, Tallinna Kaubamaja ning Kuku raadio.

Glehni loss

Nõmme asutaja Nikolai von Glehni rajas 19. sajandi lõpul Mustamäe nõlva servale metsaparki endale uue eluaseme. 1. oktoobriks 1886 valmis keskaegse rüütli lossi stiilis ehitise, mis sai nimeks Kõrgepea ning mida tänapäeval tuntakse Glehni lossina. Loss hävis I maailmasõjas. Lossi taastamine algas TAMi eestvedamisel 1965. aastal. TAMi auliige Ülo Tärno on kirjutanud raamatu „Glehni lossi kroonika“ (2002, TTÜ Kirjastus).

Kersti Vähi
TTÜ pressitoimetaja

Õhtune hetk Glehni pargis enne mälestustahvli avamist (pildi paremas ülanurgas) avamist.

Fotod: TAM

TAMi president Andrus Hiiepuu ja TTÜ rektor Peep Sürje tutvumas meeskoori ajalugu kajastava ekspositsiooniga.

Aiki Kuldklipp kaitstes doktoritööd Hollandis

29. septembril kaitstes TTÜ majandusteaduskonna doktorant Aiki Kuldklipp Rotterdami Erasemuse ülikoolis doktoritööd „Eesti maksupoliitika Euroopa Liidu integratsiooni raamistikus“.

Töö keskseks teemaks on harmoneerimise käigus Eesti maksusüsteemi tehtud muudatuste ja veel vajalike kohenduste (ettevõtte tulumaksu harmoneerimise variandid siirdeaja lõppemise järel) sidumine Euroopa Liidu maksudiskussiooni ja võimalike harmoneerimise stsenaariumidega.

Töö juhendajad olid professorid Alari Purju Eestist ja Peter van der Hoek ning Hans van Arendonk Erasemuse ülikoolist. Lisaks neile kuulusid kaitsmiskomisjoni veel professor Meussen Erasemuse ülikoolist, professor Ellis PriceWaterhouse Coopers'ist ja professor Kogels Rahvusvahelisest Fiskaaldokumentatsiooni büroost.

Aiki Kuldklipp pälvis õigusteaduste doktori kraadi. Värske doktor töötab Eestis audiitorfirmas KPMG.

Merlin Müür
TTÜ majandusteaduskond

Baltic Polymer Symposium 2005

19.-21. oktoobril 2005 toimub keemia- ja materjalitehnoloogia teaduskonna korraldamisel polümeerimaterjalide teemaline konverents Baltic Polymer Symposium 2005 (BPS 2005).

Konverents koosneb kahepäevasest loengute sessioonist ja stenditekanetest. Loengud toimuvad auditoriumis IV-103. TTÜ üliõpilastel on võimalik ettekandeid kuulata tasuta.

Plenaarettekannete tegijad on pärit Venemaalt, Saksamaalt, Prantsusmaalt, Ukrainast ja üks meilt Eestist TTÜ-st. Kohale on oodata osavõtjaid Lätist, Leedust, Vene-

maalt, Ukrainast, Prantsusmaalt, Poolast, Saksamaalt ja Ungarist, peamiselt tehnilise suunitlusega ülikoolidest.

Esimene selle sarja konverentsi BPS 2001 korraldas Tallinnas TTÜ polümeerimaterjalide instituut. 2002. ja 2004. aastal toimus üritus Leedus, 2003. aastal Lätis.

2004. aastal avaldati konverentsi teesid esimest korda eelretsenseeritava ajakirja erinumbris. Käesoleva konverentsi teesid avaldatakse eelretsenseeritava ajakirja Eesti Teaduste Akadeemia Toimetised "Keemia" ja "Tehnikateadused" erinumbrites.

Vivat!

Jaan Penjam 50

17. oktoobril on 50. juubelisünnipäev meie lugupeetud direktoril, professor Jaan Penjamil.

Jaan on pärit Mõisakülalt, õppinud Nõo Keskkoolis ja akadeemilise hariduse omandanud Tartu Ülikoolis, mille lõpetas 1979. aastal kiitusega. 1984. aastal sai tal kaitstud kandidaativäitekirja.

Küberneetika Instituuti tuli Jaan tööle tudengina 1978. aastal poole koormusega vaneminseneri ametikohale ja siia on ta ka jäänud. Selle aja jooksul on ta olnud mitmetel ametikohtadel ja alates 1997. aastast TTÜ Küberneetika Instituudi direktor.

Juubilar on väsimatu töömees, tema tööpäevad algavad hommikuti, siis kui enamik lehelugejatest alles und näevad, õhtuti on tema kabineti aken valge väga hilisel ajani.

Jaani kohta võiks öelda 4 märksõna: teadusemees, õppejõud, direktor ja pereisa.

Tema uurimistemaatika on seotud programmeerimiskeelte süntaksi ja semantikaga. Ta huvitub tehiselteksti probleemidest, objektorienteeritud programmeerimisest ning programmide konstrueerimise loogilistest alustest. Viimasel ajal on ta oma tähelepanu koondanud programmide semantika ja kompuuterloogikale.

TTÜ-s õppejõuna on Jaan Penjam töötanud alates 1992. aastast, algul vanemõpetajana ja 1993. aastast on ta teoreetilise informaatika korraline professor.

Jaan ei ole tüüpiline direktor. Tema kabinetti võib astuda iga töötaja, igal ajal ja igasuguste küsimustega.

Jaan on hoolitsev pereisa. Koos abikaasaga on ta täiskasvanuks kasvatanud poja ja tütre, kes ise on juba suundunud teadusetegevuse radadele.

Kõigi tööde-tegemiste kõrvalt on juubilar palju aastaid laulnud Teaduste Akadeemia Meeskooris ja viimased aastad Tallinna Kammerkoori bassirühmas.

Meie sügav lugupidamine ja parimad soovid juubeli puhul.

Kollegid Küberneetika Instituudist

1918
TALLINNA
TEHNIKAÜLIKOOL

The mission of Tallinn University of Technology is to provide educational, research and innovation services in the fields of engineering and entrepreneurship, which are internationally competitive and significant for Estonia's sustained development.

ASSOCIATE PROFESSOR

(2 positions)

in gene technology

Teaching, research and development work in the field of ongoing research projects at the Department of Gene Technology

Candidates's eligibility:

- PhD or equivalent degree, sufficient postdoctoral experience and comprehensive list of publications;
- having a professional working experience abroad for at least 5 years.

The research that the candidate is planning to carry out during the stay at TUT should have a positive impact to the ongoing research projects at the Department. Additionally, the applicant has to fulfill teaching duties in the amount of at least 64 academic hours of auditorial teaching per year.

The bruto salary of foreign associate professors will be 3000 EUR/month. Appr. 12,500 EUR for start-up laboratory costs is also allocated for each position available.

The following documents are required:

- application letter in the name of the Rector of the University;
- curriculum vitae together with the publications list;
- copies of the documents proving the scientific degrees obtained;
- short description of the planned research;
- as well as other documents considered to be important by the applicant.

Positions are open until 30 June 2007

Deadline for applications: November the 7th, 2005.

Documents should be received by the Personnel Department, Tallinn University of Technology, Ehitajate tee 5, 19086 Tallinn, Estonia not later than at 16.00 Estonian time (GMT+2) on November 7, 2005.

POSTDOCTORAL STUDENT

(2 positions)

in gene technology

Teaching, research and development work in the field of ongoing research projects at the Department of Gene Technology

Candidates's eligibility:

- PhD or equivalent degree;
- having a professional studying and/or working experience abroad for at least 5 years.

The research that the candidate is planning to carry out during the stay at Tallinn University of Technology should have a positive impact to the ongoing research projects at the Department.

The bruto salary of foreign postdoctoral students will be 1500 EUR/month.

For further information please contact Department of Gene Technology
Anneli Rätsep
Tel. +372 620 4400
<http://www.ttu.ee/eng>

Domus Dorpatensis
Teaduse ja Kultuuri Sihtasutus

**Teaduse ja Kultuuri
Sihtasutus Domus
Dorpatensis kuulutab välja
stipendiumikonkursi
Domus
Dorpatensise
stipendiumile**

Stipendiumiprogrammi eesmärgiks on toetada ning tunnustada kodanikualgatust ning kohaliku elu edendamist.

Stipendium on mõeldud isikule, kes läbi oma tegevuse on oluliselt kaasa aidanud kogukonna üldisele arengule ja/või on silma paistnud kogukonna jaoks olulise saavutusega. Stipendiumi suurus on 15 000 krooni.

Stipendiumile saavad kandideerida kõik Eesti Vabariigi alalised elanikud. Stipendiumile võib esitada nii iseennast kui ka teisi sobilikke kandidaate.

**Taotlemiseks tuleb saata
SA-le Domus Dorpatensis
kas posti või e-posti teel:**

- vabas vormis kirjutatud stipendiumiavaldus;
- kandidaadi *curriculum vitae*
- põhjendus taotlusele koos kandidaadi saavutuste mõju kirjeldusega ning soovitajate kontaktidega

**Taotluste esitamise tähtaeg
on 1. november 2005.**

Hilinenud taotlusi ei arvestata. Stipendium eraldatakse vastavalt stipendiumi statuudile. Stipendiumi eraldamise otsus

tehakse avalikuks kodanikupäeval
26. novembril 2005.

Lisainformatsioon:

SA Domus Dorpatensis
Raekoja plats 1/Ülikooli 7
Tartu 51003
E-mail:
dorpatensis@dorpatensis.ee
Tel: 7 331 345
Faks: 7 331 340

**Toimetus
& teostus**

Tallinna Tehnikaülikooli
ajaleht
Mente et Manu

19086 Tallinn, Ehitajate tee 5
(1-214), faks 620 3591

Peatoimetaja Mart Ummelas
Fotod Viivi Ahonen
Küljendus OÜ Punkt ja Täpp
Trükk Auratrükk

e-mail: ajaleht@ttu.ee
www.ttu.ee/ajaleht/

**USA tippspetsialisti ei
pannud Eesti meedia tähele**

Algus lk 1

**Eesti meedia magas
jälle maha**

Lõpuks tuleb tunnistada, et USA administratsiooni ühe tõelise tippspetsialisti külaskäik jäi praktiliselt ilma igasuguse meediakajastuseta. Hoolimata kõigile suuremale meediakanaleile saadetud kutsetest tuli ära jätta kavandatud pressikonverents ning dr McQueryga kohtusid vaid ülikoolide spetsialistid. Tippklassi asjatundja, kelle sarnaseid eksib Eestisse vaid mõni kümne

aasta jooksul, ja kes pealegi oli pakkumas ahvatlevat koostööd meie uurijatele, jäi meie avalikkuses praktiliselt ilma tähelepanuta.

Ehk oleks nii mõnigi meie ajakirjanik USA põnevussarjade, igasuguste C.S.I.de ja Aliaste jõllitamise asemel võinud tulla ise kohale ja kohtuda teadlasega, kelle juhitav ametkond tegeleb selliste probleemidega, millest telesarjade stsenaristid ei oska veel undki näha!?

Ainsa ajakirjanikuna oli kohtumisel TTÜs
Mart Ummelas

Ea maxime conducunt, quae sunt rectissima (Cicero)

Kasulikum on see, mis on õiglasem

**Mente et Manu nr 17
ilmub 2. novembril,
kaastööd palume esitada
27. oktoobriks.**